

e-ISSN: 2630-6417

International Journal Of Social,
Humanities And Administrative
Sciences (JOSHAS JOURNAL)

Vol: 8
Issue: 48
Year: 2022
pp
59-65

Arrival
23 November 2021
Published
30 January 2022

Article ID
860
Article Serial Number
07

Doi Number

[http://dx.doi.org/10.31589/JO
SHAS.860](http://dx.doi.org/10.31589/JO
SHAS.860)

How to Cite This Article

Akca, F. & Çelik Yılmaz, N.
(2022). "Haber Tasarım Cemiyeti
(Society For News Design) Görsel
Tasarım Ölçütleri Ölçeğinin
Geliştirilmesi", Journal Of Social,
Humanities and Administrative
Sciences, 8(48):59-65.

International Journal Of Social,
Humanities And Administrative
Sciences is licensed under a
Creative Commons Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

This journal is an open access,
peer-reviewed international
journal.

Haber Tasarım Cemiyeti (Society For News Design) Görsel Tasarım Ölçütleri Ölçeğinin Geliştirilmesi¹

The Society For News Design: The Development Of A Visual Design Criteria Scale

Öğr. Gör. Fadim AKCA Doç. Dr. Nazik ÇELİK YILMAZ

Gazi Üniversitesi Teknik Bilimler MYO, Tasarım Bölümü, fakca@gazi.edu.tr, Ankara, Türkiye
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Çizgi Film Animasyon Bölümü, nazik.celik@dpu.edu.tr,
Kütahya, Türkiye

ÖZET

Bilginin paylaşımı teknolojinin gelişimi ile artmış, bilginin doğru ve estetik olarak iletilmesi önem kazanmıştır. Bu nedenle bilgi grafiklerinin içerikleri ile görselin uygunluğunun belirlenmesi için infografik içeriklerinin görsel tasarım olarak, SND ölçütlerine uygunluğunun değerlendirilmesi amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek hazırlama aşamasında görsel sanatlar, eğitim bilimleri ve iletişim bilimleri alanlarından üçer uzman görüşü alınarak; literatüre dayalı kriterler belirlenmiştir. SND görsel tasarım ölçütleri ölçeğinin geçerliliğinin test edilmesine; açılımlı faktör analizi kapsamında 50 kişilik, görsel sanatlar ve iletişim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerden oluşan örneklem üzerinde geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. SND Görsel Tasarım Ölçütleri Ölçeği'nin KMO testinde, 0,858, Bartlett testinde ise 800, 686 ($p < 0,01$) değerleri elde edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin yüksek bir güvenilirliğe sahip olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnfografik (Bilgi grafiği), Grafik Tasarım, SND (Society For News Design), Ölçek Geliştirme

ABSTRACT

The sharing of information has increased with the technological developments and it has become important to convey accurate and aesthetically pleasing information. For this reason, the compliance of the infographic contents with the SND criteria has been developed to evaluate as a visual design. In order to determine the suitability of the contents of the infographics and the visual. During the scale preparation phase, by taking the opinion of three experts from visual arts, educational sciences and communication sciences; criteria based on the literature were determined testing the validity of the SND visual design criteria scale; 50 people in the exploratory factor analysis, Validity and reliability analyzes were made on the sample consisting of academics working in the visual arts and communication faculties. The Bartlett test produced the values of 0.858 in the KMO test of the SND Visual Design Criteria Scale and 800,686 ($p < 0.01$). As a result of the analysis, it can be seen that the scale has a high reliability.

Keywords: Infographic (Information graphic), Graphic Design, SND (Society For News Design), Scale Development

1. GİRİŞ

Görsel iletişimi anlamak ve anlamlandırmak için nesnel çevrenin algılanmasındaki ilk unsur görme olayıdır. Görseli anlamlandırmanın ilk adımı, kişinin, sosyo-kültürel durumu, eğitimi, deneyimleri, estetik değerleri ve toplumun değerleri ile ilişkilidir. Diğer adımı ise kavramdır ki; bu da bir çeşit anlamlandırma işlemidir (Uçar, 2004: 60). Lobach'a göre değişken olan algılama süreci estetik görünümleri anlamlandırabilen düşünce ve deneyimden etkilenen sübjektif bir olaydır (Arıkan, 2008: 21). Görsel iletişimde, görsel bir dilin oluşturulması için semiyotik, semantik, sibernetik gibi dilbilim alanları, kültür tarihi ve estetik gibi insan bilimlerinden faydalandığı görülmüştür. İletilmek istenen mesaj, görsel ve yazı bütünlüğü estetik değerlerle tasarlanarak, alıcıya ulaştırılmaktadır.

İnsanlar, geçmişten günümüze kadar kendilerini farklı şekillerde ifade etmeye, bilgi vermeye çalışmış ve iletişim biçimi gelişerek değişmiştir. Değişim gösteren ve gelişen iletişim araçları arasındaki farklılıklar, birbirleriyle rekabet halinde oldukları için bilgiyi farklı şekillerde sunmaya çalışmıştır. Zaman içerisinde bilgiyi paylaşmak için semboller, resimler, simgeler, grafikler kullanılırken, günümüzde bunların yerini infografikler almıştır. 21.yy başlarında sosyal medyanın hızla gelişmesi ve insanların yazıdan çok görsele yönelmesi, bilgiyi görselle birlikte sunmanın önemini göstermektedir.

¹ Bu çalışma Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Bölümü'nde hazırlanan "Anadolu Ajansı İnfografik Uygulamalarının Haber Tasarım Cemiyeti (Society for News Design) Ölçütleriyle Değerlendirilmesi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Bilgi grafiklerinin temel ilkesi, izleyicisi için karmaşık verileri, anlaşılır ve anında ulaşılabilir kılmaktır (Twenlow, 2008:106). Bu nedenle bilgi ve görselin birlikte tasarlanması, karmaşık bilgilerin şema haline getirilmesi okuru, olay içerisine çekerek veriyi etkin biçimde iletmektedir.

Etkili bir infografik hazırlamak için, infografik içerisindeki bilginin ve bilgi akışının iyi bir şekilde organize edilmesi gerekmektedir. Böylece verilmesi gerekli olan bilgiyi açık ve anlaşılır bir yapıda sunan infografikler hazırlanabilmektedir (Yıldırım, 1966: Yıldırım vd. 2014: 255). Farklı disiplinlerden faydalanarak bilginin tasarımı harmanlanmasıyla oluşturulan ve hızla değişen infografik uygulamaları ajanslar tarafından sunulmaktadır. Bu bilgilerin en sade haliyle, doğru olarak ve bilgi eksikliği olmadan hiyerarşiye dikkat ederek, imgelerle aktarılması gerekmektedir. Görsel iletişimde veri ile görsel arasındaki denge ve uyumun incelenmesi kaçınılmazdır. İnfografik tasarımlarında öğelerin kullanım biçimleri infografik yapısını oluşturmaktadır. Görsel ile içerik, bütünlüğü sağladığı takdirde başarılı bir çalışma yapılmış olur.

Bu sebeple; görsel ile bilgi arasındaki uyum ve dengeyi incelemek, aktarılmak istenen bilginin grafik tasarımında evrensel olarak ortaya koyulmuş olan ilkelerin, infografik alanında otorite olan SND'den ödül almış çalışmalar incelenerek bir ölçek geliştirmek amaçlanmıştır.

Nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılarak hazırlanan bu çalışma, konu ile ilgili alanlardan öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda oluşturulmuştur.

2. SOCIETY FOR NEWS DESIGN (SND) VE GÖRSEL DÜZENLEME ÖLÇÜTLERİ

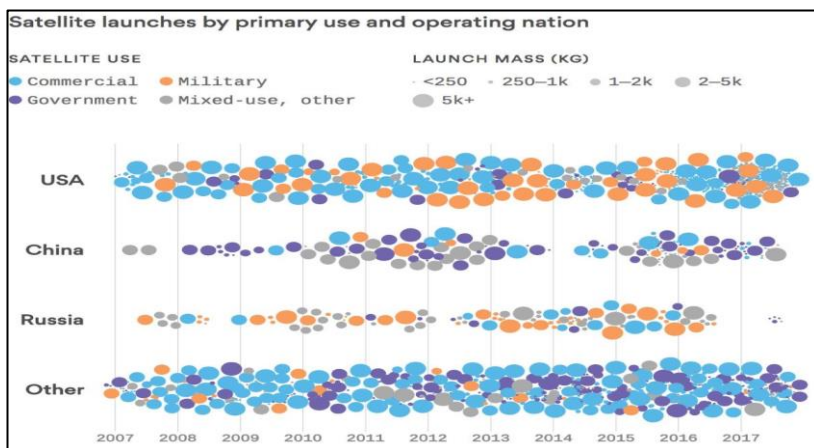
Merkezi Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan SOCIETY FOR NEWS DESIGN (SND) haber tasarım cemiyeti, görsel iletişimciler ve medya profesyonellerine yönelik, yazılı, mobil yayınlar ile bu alanlarda ürünler oluşturan ve internet tabanlı uluslararası, kâr amacı gütmeyen, bir organizasyondur. SND, dünyanın en iyi görsel gazeteciliğini tasarlar, geliştirir ve öğretir (<https://www.snd.org/about/code-of-ethics/>, 2018).

SND, 22 Mayıs 1979 tarihinde "The Society of Newspaper Designers" (Gazete Tasarımcıları Cemiyeti) ismiyle Pennsylvania'da kurulmuştur. 1981 yılında adı "The Society of Newspaper Design" (Gazete Tasarım Cemiyeti) olarak değiştirilmiş, 1997'de ise "Society for News Design" (Haber Tasarım Cemiyeti) ismi ile günümüzdeki adını almıştır (<https://www.snd.org/about/bylaws/>, 2018).

SND, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere pek çok ülkeden üyeleri olan, yayıncılık tasarımını gelişmesi için çalışan ve verdiği ödüllerle de tasarımcıları teşvik eden; uluslararası bir organizasyondur.

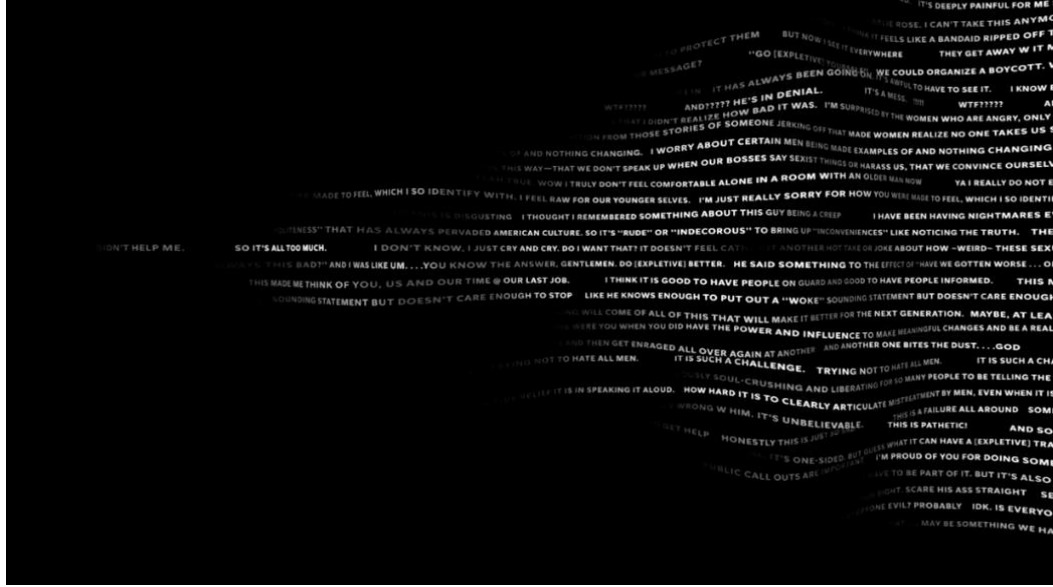
Society for News Design'in kuruluş amaçları: tasarım tabanlı haber gazeteciliğinin en iyilerini teşvik etmek; tasarımcılar, editörler, gazetecilik ve tasarımla ilgilenen herkes için uluslararası bir platform oluşturmak; profesyonel olarak hizmet etmek ve mesleki alanda sergilenen en iyileri onaylamak; tasarımı gazetecilikte bir meslek olarak ve bütün görünüşüyle gazete yayıncılığının iş kolu olarak, diğer disiplinlerle birlikte, güçlendirmeye çalışmak ve bu amaçlar doğrultusunda uygun adımları atmaktır (<https://www.snd.org/about/code-of-ethics/>, 2018).

Bu amaçlar doğrultusunda, kuruluşundan bu yana, her yıl tasarım yarışmaları düzenler ve en iyi gazete tasarımlarını seçerek, sergilemektedir. Böylece yüksek standartlarda habercilik tasarımlarının gelişimine katkıda bulunmaktadır. Tasarımın evrensel dili olan ilkeler, bütün tasarım alanlarında olduğu gibi, habercilik tasarımında da uygulanmaktadır. SND'den ödül alan çalışmalarda bu ilkelerin uygulama düzeyini ve niteliğini görmek mümkündür. SND'den ödül almış birkaç tasarım örneği aşağıda verilmiştir.

Resim 1: 2018 Yılı SND'nin En İyi Finalistlerinden Axios Haber Ajansı İnfografik
Kaynak: <https://www.snd.org/2018/02/snd39-worlds-best-finalists/>, 2018.

2018 yılı dijital tasarımın en iyi finalistlerinden olan Axios haber ajansının yapmış olduğu infografik, yıllara ve her ülkenin uydu fırlatma durumuna göre birincil kullanımı ve operasyonel ülkelerin kullanım durumunu göstermektedir. Bu infografikte; verilerin dağılımında, büyüyüp küçülen noktalarla ve zıt renklerin kullanımıyla zıtlıklar oluşturulmuş, aynı zamanda sıcak – soğuk renkler kullanılarak, uygulama yapılmıştır. Tasarımda simge olan nokta ve renklerin kullanımıyla, hareket ve devamlılık ilkeleri oluşturulmuş, süreklilik etkisi sağlanarak, tasarıma hareket kazandırılmıştır. Boşlukların dengeli bir şekilde kullanılmasıyla da anlatılmak istenen konunun kolayca algılanması sağlanmıştır. Noktaların büyüklükleri ve renklerinin ne anlama geldiği tek kelime ile yazılarak, tasarımın üst kısmına okunaklı bir yazı tipi ile yazı ve görseller dengeli bir şekilde yerleştirilmiştir. İnfografikte; armoni, bütünlük, zıtlık, devamlılık ve hareket gibi tasarım ilkelerinin kullanıldığı, infografığın kısa ve öz içerikle birlikte tasarlanarak oluşturulduğu görülmektedir (Resim 1).

Resim 2: 2017 Yılı SND En İyi Dijital Tasarım Yarışmasında Gümüş Madalya Alan Tasarım
Kaynak: <https://www.snd.org/bodd/about/2017-results/#PD>, 2018.

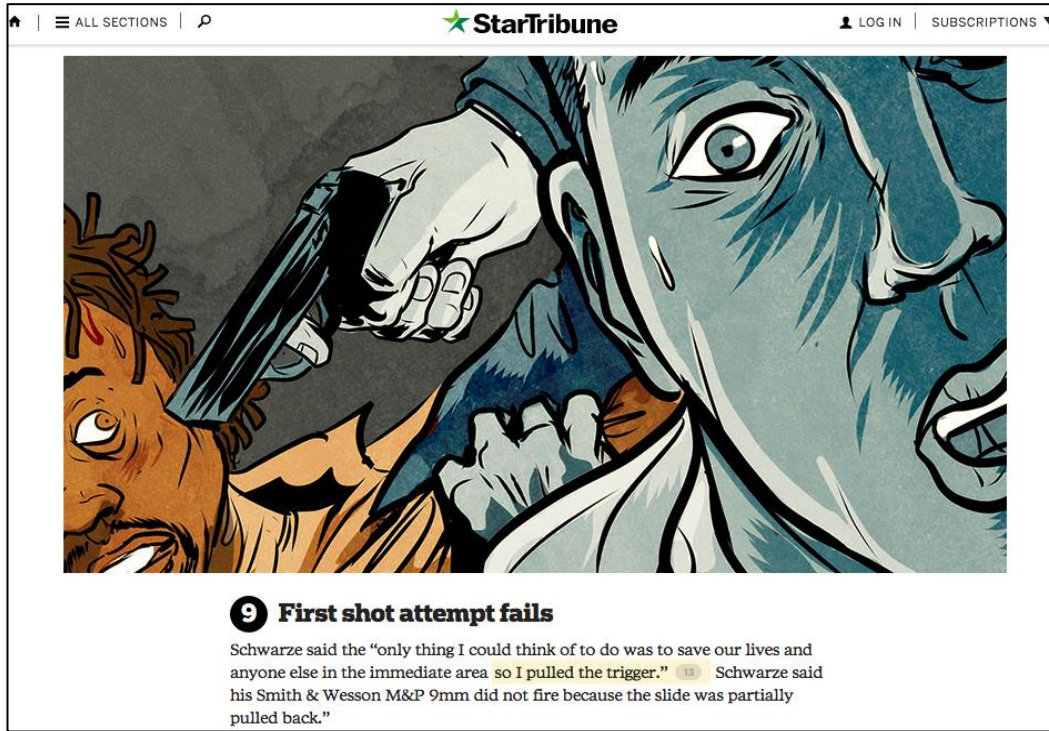
2017 yılında SND'nin düzenlediği, New York Times Magazin tarafından hazırlanan ve haber tasarım yarışmasında gümüş madalya alan, "Hesaplaşma – Kadınlar ve İş Yerindeki Güç" isimli tasarım Resim 2'de verilmiştir. Çalışmada konu ile ilgili sözler, siyah zemin üzerine, beyaz ve grilerle yazılmıştır. Soldan sağa doğru eğri ve dalgalı yazılan sözler, beyaz ve grilere değer verilerek, dalgalarda derinlik etkisi oluşturulmuştur. Tek yazı ile başlanmış ve kademeli olarak arttırılarak, estetik bir görünüm oluşturulmuştur.

Resim 3: 2017 Yılında SND Tarafından Gümüş Madalya Verilen İnfografik Tasarımı
Kaynak: <https://www.snd.org/bodd/2016/05/20/information-graphics-planned-coverage/>, 2018.

2017 yılında SND tarafından gümüş madalya verilen Arjantin'in La Nacion Gazetesi'nin hazırladığı "Costa Rica'da Kolombiya Öncesi Çalınan Objeler" isimli bilgi grafiği tasarımı Resim 3'te görülmektedir. Bu web sayfasındaki

infografikte aşağıda pembe olarak görülen küçük obje seçilmiş, çalınan tarihi eser sayfanın ortasında görülmekte ve çalınan diğer eserler küçük olarak sayfanın altında sağa yanaşık olarak görülmektedir. Çalışma ile ilgili bilgi sayfanın sağında kısaca verilmiş ve soldaki boşlukla dengeli bir tasarım oluşturulmuştur.

Resim 4: 2016 Yılında SND Tarafından Mükemmellik Ödülü Verilen Tasarım

Kaynak: <https://www.snd.org/bodd/2016/05/20/breakingdaily-news-non-planned-coverage/>, 2018.

2016 yılında SND tarafından Mükemmellik Ödülü verilen ABD'nin StarTribune Gazetesi'nin hazırladığı "61 Saniye" isimli illüstrasyon çalışması Resim 4'te yer almaktadır. Web sayfasındaki görsellerden biri olan bu illüstrasyon, işlenen bir cinayeti anlatmakta, etrafta bulunan herkesi kurtarmak için tetiğini çektiği tabancanın sürgüsünün geri çekilmesi nedeniyle, tabancanın ateşlemediğinden ve bu nedenle ilk atış denemesinin başarısız olduğundan bahsetmektedir. Bu illüstrasyon daha yakın plan çizilerek hazırlanmış, korkmuş olan insan ve tetiği çeken el soğuk renkle görülmektedir. Tetiğin dayandığı kişi daha sıcak tonlarda renklendirilmiştir. Ön plandaki yüzde korkmuş bir ifade ve arkadaki kişide vurulma korkusu ve endişe açıkça görülmektedir. Yaşanan olay görselle anlatılmış ve alt kısmında kısa bilgiye yer verilerek haberin infografiği tasarlanmıştır.

Her yıl düzenlenen yarışmada, SND organizasyonunun ödül alan örneklerde görülen eserlerde de gözlemlenebileceği gibi; kuruluşun, habercilik açısından; gazete tasarımı, web tasarımı, infografik gibi tasarım türlerinin oluşturulmasında temel öğeler ve ilkeler olan; doku, renk, kompozisyon, vurgu, şekil- zemin ilişkisi, denge, yardımcı görsel unsurlar (grafik, çizim, illüstrasyon vb.), sadelik, bütünlük, hiyerarşi, hareket ve devamlılık, özgünlük, çözümlülük, doğru görsel ve grafik tasarımı kullanımı, içeriğin amaca uygunluğu, doğru ve güncel olması, ilgi çekici olması, anlatımda canlılık, yazı karakterleri ve büyüklüğü, kullanılan kavramların temayı iyi sunması, yayın ilkelerine uygunluk ile görselde ayrıntılı ve gereksiz bilgiye yer verilmemesi gibi tasarım prensiplerinin, ödül verdiği infografiklerde de uygun biçimde kullanımını temel bir prensip olarak benimsediğini söylemek mümkündür. Çalışmada SND'nin üzerinde durduğu bu temel ilkelerden hareketle bir ölçek geliştirilmiştir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada, infografik uygulamaları SND ölçütleri ile ilgili alanlardan öğretim elemanlarınca değerlendirileceği için nicel araştırma yöntemlerinden 'Genel Tarama Modeli' kullanılmıştır.

Tarama modeli geçmişte veya o zamanda var olan bir durumu, olduğu haliyle betimleyerek, tanımlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan şey neyse, durumu etkilemek ya da değiştirmek gibi bir durum yoktur. Araştırılan konu açıkça görülmektedir. Burada amaç doğru bir gözlem yaparak, durumu ortaya koyabilmektir (Karasar, 1984:79).

3.2. Evren ve Örneklem/ Araştırma Grubu

Türkiye’de İletişim ve Görsel Sanatlar alanında doktorasını tamamlamış öğretim elemanları bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Örneklemine ise, tesadüfi örnekleme yolu ile seçilen, bu kitleyi temsil edebilecek 50 öğretim elemanı oluşturmuştur. Araştırma örneklemindeki öğretim elemanları Çanakkale Onsekiz Mart, Akdeniz, Gazi, Dumlupınar, İnönü, Yıldız Teknik, Ege ve Selçuk Üniversitelerinin Güzel Sanatlar ve İletişim Fakültelerinde çalışan öğretim elemanlarından oluşmuştur. Araştırma örnekleminin dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Araştırma Örneklemine Cinsiyet, Fakülte, Unvan ve Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	-n-	-%-
Erkek	20	40
Bayan	30	60
Total	50	100
Fakültesi		
Güzel Sanatlar Fakültesi	25	50
İletişim Fakültesi	25	50
Unvan	-n-	%
Dr.	14	28
Yrd.Doç.Dr	18	36
Doç.Dr.	7	14
Doç.	5	10
Prof.	2	4
Prof.Dr	4	8
Mesleki Kıdem	-n-	-%-
0-5 Yıl	11	22,0
6-10 Yıl	10	20,0
11-15 Yıl	7	14,0
16-20 Yıl	11	22,0
20 Yıl ve Üstü	11	22,0

Tablo 1’de araştırma grubundaki öğretim elemanlarının cinsiyet, fakülte, unvan ve mesleki kıdemlerine göre dağılımları görülmektedir. Analizlere göre araştırma grubundaki katılımcıların 20’si erkek (%40), 30’u bayandır (%60). Öğretim elemanlarının 25’i (%50) Güzel Sanatlar Fakültelerinde, 25’i ise (%50) İletişim Fakültelerinde görev yapmaktadır. Araştırma grubundaki katılımcıların unvanlarına göre dağılımları incelendiğinde, 14’ü (%28) Dr., 18’i (%36) Yrd. Doç. Dr., 7’si (%14) Doç. Dr., 5’i (%10) Doçent, 2’si (%4) Profesör ve 4’ü ise (%8) Prof. Dr. unvanlarına sahiptir. Araştırma kapsamındaki öğretim elemanlarının mesleki kıdemleri açısından dağılımları incelendiğinde 11’i (%22) 0-5 yıl, 10’u (%20) 6-10 yıl, 7’si (%14) 11-15 yıl, 11’i (%22) 16-20 yıl ve 11’i (%22) ise 20 yıl ve üstünde bir mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Araştırma grubundaki katılımcıların cinsiyet, unvan, fakülte ve mesleki kıdem bakımından dengeli bir dağılım göstermektedir.

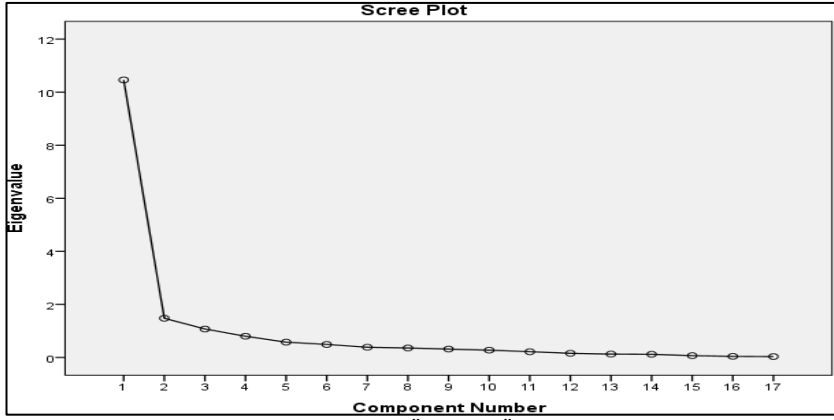
3.3. Veri Toplama Araçları

Grafik tasarımın temelini oluşturan ve evrensel bir dil olarak ortaya konulan ilkelerin, bilgi grafiklerini tasarlamada otorite olan SND’den ödül alan eser uygulamalarının incelenmesi ve çözümlenmesiyle elde edilen bulgularla oluşturulmuştur.

SND Görsel Tasarım Ölçütleri Ölçeği

İnfoğrafiklerin görsel olarak tasarımlarının SND ölçütlerine uygunluğunu tespit etmek amacıyla, geliştirilen bir ölçektir. Ölçeğin hazırlanmasında Görsel Sanatlar, İletişim Bilimleri ve Eğitim Bilimleri alanından 3 uzman görüşüne ve literatüre dayalı olarak, infografik materyallerin görsel tasarım ilkeleri oluşturulmuştur. Bu amaçla 17 kriter belirlenerek, likert tipinde 5 dereceli formda puanlanan, SND görsel tasarım ölçütleri ölçeğinin 50 kişilik bir örneklem üzerinde geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Örneklemde yer alan katılımcılar görsel sanatlar ve iletişim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerden oluşmaktadır.

SND görsel tasarım ölçütleri ölçeğinin geçerliğinin test edilmesinde “Açımlayıcı Faktör Analizi” tekniği kullanılmıştır. Analiz öncesinde gerçekleştirilen KMO testinde 0,858, Bartlett Testinde ise 800, 686 (P<0,01) değerleri elde edilmiştir. Bu bulgular SND görsel tasarım ölçütleri ölçeğinin geliştirilmesi için uygulanan örneklemin yeterli ve ölçeğin yapısıyla tutarlı olduğunu göstermektedir. Gerçekleştirilen faktör analizleri sonucu, 17 SND görsel tasarım ölçütünün tek bir boyutta toplandığını göstermektedir. Tek bir boyut ölçeğinin ölçmeyi amaçladığı, görsel tasarım özelliklerindeki varyansın yaklaşık %70, 62’sini açıklamaktadır. Bu değer geçerlik açısından oldukça yüksektir. Aşağıda görsel tasarım ölçütleri için oluşturulan Scree Plot Grafiği ölçeğin Şekil 1 tek boyutlu olduğunun diğer bir göstergesidir.

Şekil 1: SND Görsel Tasarım Düzenleme Ölçütleri Ölçeği Scree Plot Grafiği

Ölçeğin her bir maddesinin tek bir faktörde toplanan madde yükleri 0,56'nın üzerindedir (Bkz. Tablo 2). Literatürde faktör örüntüsünün oluşturulmasında 0,30 ile 0,40 arasında değişen faktör yüklerinin alt kesme noktası olarak alınabileceği belirtilmektedir (Neale ve Liebert, 1980). Bu yönüyle her bir maddenin faktör yükünün oldukça yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. SND Görsel Tasarım Ölçütleri ölçeğinin her bir maddesi üzerinde aynı zamanda Item-Total korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Her bir maddede hesaplanan korelasyon değerleri 0,71'in üzerindedir (Bkz. Tablo 2). Literatürde Item-Total korelasyon katsayısının iyi bir madde için en az 0,30 düzeyinde olması önerilmektedir. Bu ölçekte elde edilen yüksek değerler ölçeğin her bir maddesinin ölçülmek istenen özelliği ayırıcı nitelikte ölçtüğünü göstermektedir.

Tablo 2: SND Görsel Tasarım Ölçütleri Ölçeğinin Madde Analiz Sonuçları

	Ölçeğin Maddeleri	Faktör Yüğü	Madde-Toplam Korelasyon
G1	Görsel doku algılamayı kolaylaştırmaktadır	0,747	0,764
G2	Zemin ile şekil/metin arasında bütünleyen renkler doğru kullanılmıştır	0,766	0,755
G3	Görselde renkler amacına uygun kullanılmıştır	0,760	0,720
G4	Görselde nesnelere alanlara düzgün yerleştirilmiştir	0,693	0,766
G5	Sunumda görseller ve metinler dengeli biçimde yerleştirilmiştir	0,888	0,833
G6	Dikkat çekilmesi istenen yerler vurgulanmıştır	0,784	0,717
G7	Yardımcı görsel unsurlarla (Grafik, çizim, illüstrasyon) tasarımı zenginleştirilmiştir.	0,811	0,791
G8	Okuyucuyu zorlamayan yalın, basit ve sade bir tasarım ön plandadır	0,823	0,736
G9	Görsel karmaşa hâkim değildir	0,770	0,642
G10	Sunumda kullanılan renkler uygundur	0,769	0,778
G11	Görsel bütünlük sağlanmıştır	0,847	0,846
G12	Görsel hiyerarşi sağlanmıştır	0,805	0,828
G13	Görsel denge sağlanmıştır	0,748	0,843
G14	Görsel hareket ve devamlılık sağlanmıştır	0,903	0,716
G15	Sunum düzeni özgün ve dikkat çekicidir	0,802	0,851
G16	Çözünürlük yeterli düzeydedir	0,559	0,607
G17	Doğru görsel seçimi yapılmıştır	0,799	0,813

SND görsel tasarım ölçütleri ölçeğinin güvenilirliğinin test edilmesinde Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. 17 maddelik ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,96 bulunmuştur. Beşli derecelendirme ölçeklerine ilişkin güvenilirlik çalışmalarında 0,70 düzeyindeki katsayıların yeterli olduğu ileri sürülmektedir (Cronbach, 1990). Hesaplanan katsayı ölçeğin yüksek bir güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

İnfoğrafikler, görsel ve içerikle birlikte tasarlanarak, insanları ikna etmek, yönlendirmek ve harekete geçirmek için güçlü bir araçtır. Görsel iletişimin önemli bir parçası olan infografikler, bilgiyi tasarımla harmanlayarak, bireylerin veya kuruluşların anlatmak istediği konunun, özlü bir biçimde iletilmesine yardımcı olmaktadır. Görsel tasarım ilkelerinin infografiklerin tasarlanırken kullanımı, infografiklerin dikkat çekici olmasını sağladığı görülmektedir (Davis & Quinn, 2013). Bilginin görselleştirilmesi, olayları ve olaylar arasındaki bağıntıları yeni ve farklı biçimde görebilmeyi, başka türlü görünür olmayan örüntüleri ortaya çıkarmayı sağlayacaktır. Dünyada ve Türkiye'de hızla gelişen infografik uygulamalarının farklı disiplinlerden faydalanılarak, bilgiyi ayrıntıya girmeden, bilgi kaybı olmadan, hiyerarşiye uygun, bilgiyi etkin ve doğru biçimde tasarlanmanın önemli olduğu görülmektedir.

Bu sebeplerle kurumlar ya da bireyler tarafından hazırlanan bilgi grafiklerini değerlendirebilmek amacıyla "SND Görsel Tasarım Ölçütleri Ölçeği" geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğinin test edilebilmesi için Açıklayıcı Faktör Analizi kapsamında, görsel sanatlar ve iletişim alanlarından 50 kişilik akademisyenden oluşan

örneklem üzerinde yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda “SND Görsel Tasarım Ölçütleri Ölçeği” nin KMO değeri 0,858, Bartlett testinde ise 800,686 ($P < 0,01$) değerine ulaşılmıştır. Faktör analizi sonucunda 17 kriterin SND görsel tasarım ölçütünün tek boyutta toplandığını göstermektedir. Tek boyut görsel tasarım ölçeği, ölçmeyi amaçladığı varyansını yaklaşık % 70, 62’sini açıklamaktadır. Bu bulgular ölçeğin yapısıyla tutarlı ve geçerlilik açısından oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin her maddesine ait faktör yükü 0,56’nın üzerindedir. Ölçeğin her bir maddesi üzerinde hesaplanan Item-Total korelasyon katsayıları 0,71’in üzerindedir. Elde edilen yüksek değerler ölçek maddelerinin ayırıcı bir nitelikte olduğunu göstermektedir. SND görsel tasarım ölçütleri ölçeğinin güvenilirlik testinde Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmış, 17 maddeden oluşan ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,96 bulunmuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin yüksek bir güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgularla; “Haber Tasarım Cemiyeti (Society For News Design) Görsel Tasarım Ölçütleri Ölçeği” nin kitle iletişim kurumları ya da ajansların hazırlamış olduğu infografiklerin görsel tasarımlarının incelenmesi için kullanılabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına dayanarak, yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde hazırlanmış olan infografik uygulamalarının görsel tasarımları bu ölçekle incelenebilir ve etkileri konusunda çok değişkenli araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Arıkan, A. (2008). Grafik Tasarımda Görsel Algı, Eğitim Akademi Yayınları, Konya.
- Cronbach, L.J. (1990). Essentials of Psychological Testing (5th ed.), Harper Collins Publishers Inc., New York.
- Davis, M. & Quinn D. (2013). “Visualizing Text: The New Literacy of Infographics”, Ebsco Host Connection, 31(3)
- Karasar, N. (1984). Bilimsel Araştırma Metodu, Hacettepe Taş Kitapçılık, Ankara.
- Neale, J.M. & Liebert R.M. (1980). Science And Behavior: An Introduction To Methods Of Research, Prentice-Hall International Inc., London.
- Twemlow, A. (2008). Grafik Tasarım Ne İçindir?, (Çev.: Özgen Dalsu), Yem Yayın, İstanbul.
- Uçar, F.T. (2004). Görsel İletişim ve Grafik Tasarım, İnkılap Kitapevi, İstanbul.
- Yıldırım, C. (1966). Eğitimde Araştırma Metotları, Akyıldız Matbaası, Ankara.
- Yıldırım, S.; Yıldırım, G.; Çelik, E. & Aydın, M. (2014). “Bilgi Grafiği (İnfografik) Oluşturma Sürecine Yönelik Öğrenci Görüşleri”, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3 (4): 247-255.
- <https://www.snd.org/about/code-of-ethics/>, (19. 06. 2018).
- <https://www.snd.org/about/bylaws/>, (19 06. 2018).